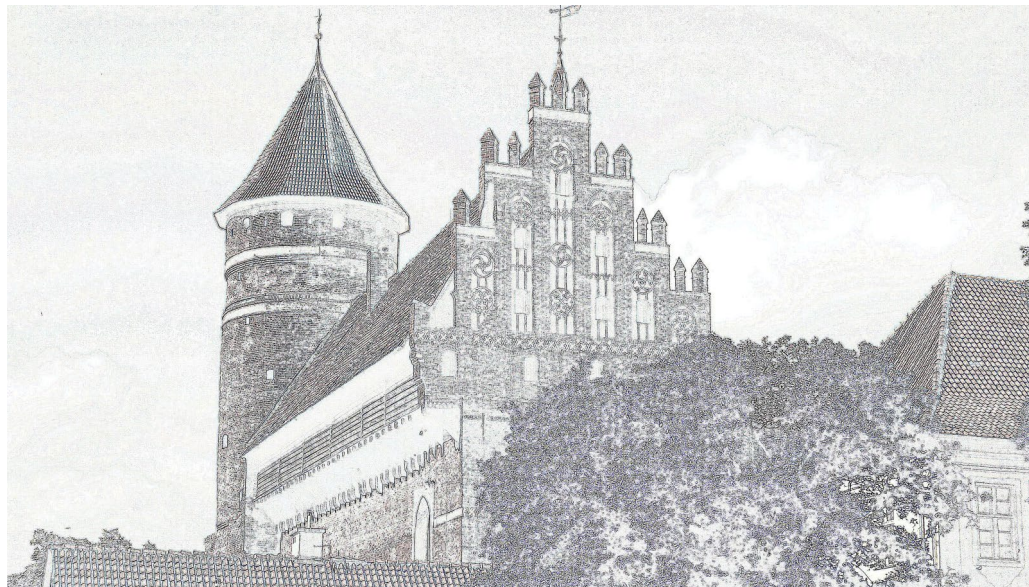

Rezerwat przyrody Królewska Sosna (fot. Dariusz Kubiak)
Zamek Kapituły Warmińskiej w Olsztynie (fot. Dariusz Kubiak)

10.12. Oddział Olsztyński (1955)

Dariusz KUBIAK¹
Paweł LORO²

¹Katedra Mikrobiologii i Mykologii, Wydział Biologii i Biotechnologii
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
ul. Oczapowskiego 1A, 10-719 Olsztyn
e-mail: darkub@uwm.edu.pl

²Katedra Botaniki i Ochrony Przyrody, Wydział Biologii i Biotechnologii
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Pl. Łódzki 2, 10-719 Olsztyn
e-mail: loro@uwm.edu.pl

DOI: https://doi.org/10.5586/978-83-963503-1-2_10-12

10.12.1. Słowo wstępne

Olsztyński Oddział Polskiego Towarzystwa Botanicznego (PTB) powstał w 1955 r. jako 12-ta z kolei jednostka terenowa. Idea jego powołania zrodziła się wśród pracowników naukowych skupionych w Katedrze Botaniki nowo powstałej Wyższej Szkoły Rolniczej (WSR) w Olsztynie (1950 r.). Starania o utworzenie oddziału PTB w tym mieście rozpoczął w 1952 r. prof. Tadeusz Młynek, twórca i pierwszy kierownik Katedry Botaniki. Do oficjalnego powołania Oddziału doszło w sierpniu 1955 r. na 29. Zjeździe PTB w Gdańsku, a trzy miesiące później (26 listopada) odbyło się pierwsze zebranie organizacyjne.

Wraz z powołaniem Oddziału Olsztyńskiego, PTB zyskało platformę łączącą kolejne pokolenia botaników w regionie Warmińsko-Mazurskim. Przystąpili do niego pracownicy naukowcy różnych jednostek ówczesnej WSR, nauczyciele szkół gimnazjalnych i liceów oraz osoby zajmujące się ochroną przyrody, tworząc 23 osobową społeczność. W 1956 r. Oddział skupiał już 47 osób. W 1969 r. w działalność Oddziału zaangażowali się botanicy z Wyższej Szkoły Nauczycielskiej w Olsztynie (od 1974 r. Wyższa Szkoła Pedagogiczna), a następnie dołączyli hydrobotanicy z Instytutu Rybactwa Śródlądowego (IRS) im. Stanisława Sakowicza. Dzięki prężnej aktywności w 1998 r. liczba botaników należących do Oddziału osiągnęła najwyższą w historii wartość – 51 członków.

W 1999 r. dokonano gruntownej restrukturyzacji systemu szkolnictwa wyższego w Olsztynie, polegającej na połączeniu Akademii Rolniczo-Technicznej (do 1972 r. WSR), Wyższej Szkoły Pedagogicznej i Warmińskiego Instytutu Teologicznego w jedną uczelnię – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (UWM). W wyniku tych zmian wszyscy dotychczasowi członkowie Oddziału Olsztyńskiego PTB stali się pracownikami jednego uniwersytetu i dwóch jego wydziałów: Wydziału Biologii i Biotechnologii oraz Wydziału Nauk o Środowisku. Aktualnie do Oddziału Olsztyńskiego PTB należą głównie pracownicy Wydziału Biologii i Biotechnologii, ponadto jeden członek zatrudniony jest na Wydziale Geoinżynierii UWM w Olsztynie (Instytut Inżynierii i Ochrony Środowiska, Katedra Turystyki, Rekreacji i Ekologii) i jeden na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Medycznego w Łodzi (Katedra Biologii i Mikrobiologii Medycznej, Zakład Biologii i Parazytologii).

10.12.2. Działalność organizacyjna

Pierwszym przewodniczącym Oddziału został prof. Tadeusz Młynek, który pełnił tę funkcję nieprzerwanie do 1971 r. (Tab. 10.12.1). W skład pierwszego zarządu weszli ponadto: dr Stanisław Grzesiuk (z-ca przewodniczącego), mgr Karol Bijok (sekretarz), mgr Helena Wojciechowska (z-ca sekretarza), mgr Benon Polakowski (skarbnik) oraz mgr Janusz Hutorowicz i mgr Zofia Kottik (członkowie Zarządu) (Młynek, Adamkiewicz 1972). W ciągu 66 lat istnienia Oddziału jego przewodniczącymi było zaledwie sześć osób. Poza prof. Tadeuszem Młynkiem byli to: prof. Benon Polakowski, prof. Janina Mikołajska, prof. Tadeusz Korniak, prof. Czesław Hołdyński oraz dr hab. Dariusz Kubiak. Pełne składy Zarządów kolejnych kadencji oraz Komisji Rewizyjnych zostały przedstawione w Tabeli 10.12.1.

Na przestrzeni 65 lat istnienia Oddziału zrzeszonych było w nim średnio 35 osób (Ryc. 10.12.1). Obecnie należy do niego 27 członków, zrzeszonych w 10 sekcjach: Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej (11 osób), Fizjologii i Biochemii Roślin (8), Mykologicznej (6), Taksonomii Roślin (3), Dendrologicznej (2), Lichenologicznej (2), Kultur Tkankowych (2), Historii Botaniki (1), Ogrodów Botanicznych i Arboretów (1), Struktury i Rozwoju Roślin (1).

Tabela 10.12.1. Skład Zarządu i Komisji Rewizyjnej Oddziału Olsztyńskiego PTB w latach 1955–2022

Lata	Zarząd Oddziału					Komisja Rewizyjna	
	Przewodn.	Wiceprzewodniczący	Sekretarz	Skarbnik	Członkowie Zarządu		
1955	Tadeusz Młynek	Stanisław Grzesiuk	Karol Bijok; Z-ca Helena Wojciechowska	Benon Polakowski	Zofia Kottik, Janusz Hutorowicz	P. Dominik Wanic; Czl. Halina Sosnowska, Józefa Sosnowska	
1965			Karol Bijok; Z-ca Eugeniusz Adamkiewicz	Tadeusz Korniak			
1969		Benon Polakowski	Eugeniusz Adamkiewicz		Helena Wojciechowska, Andrzej Rejowski		P. Karol Bijok; Czl. Danuta Koterowa, Longin Olesiński
1971	Benon Polakowski	Helena Wojciechowska-Kot	Eugeniusz Adamkiewicz		Janina Mikołajska, Andrzej Rejowski	P. Eugeniusz Sójka; Czl. Danuta Koterowa, Longin Olesiński	
1974			Jan Dziedzic (do 11 IV 1978), Zbigniew Endler				
1979			Zbigniew Endler				
1983	Benon Polakowski (do 26 X 1983), Janina Mikołajska	Janina Mikołajska	Zbigniew Endler	Tadeusz Korniak	Andrzej Rejowski, Janina Mikołajska (do 26 X 1983), Benon Polakowski (od 26 X 1983)		
1986	Janina Mikołajska		Zbigniew Endler (do 4 XII 1991) Wiesław Pietraszewski			Andrzej Rejowski, Benon Polakowski	
1992	Benon Polakowski	Piotr Stypiński	Wiesław Pietraszewski (do 30 XI 1992), Magdalena Woźniak	Iwona Łaźniewska (do 2004); Magdalena Kucewicz (od 2004)	Janina Mikołajska, Andrzej Rejowski, Janina Mikołajska, Maria Dynowska, Andrzej Rejowski, Iwona Łaźniewska	P. Eugeniusz Sójka Czl. Paweł Loro, Longin Olesiński	
1998			Magdalena Woźniak				
2001			Hanna Ciecierska				
2003	Tadeusz Korniak				Janina Mikołajska, Maria Dynowska, Andrzej Rejowski, Anna Zalewska Janina Mikołajska, Maria Dynowska, Andrzej Rejowski, Anna Zalewska	P. Eugeniusz Sójka; Czl. Jan Dziedzic, Paweł Loro	
2007	Czesław Hołdyński	Maria Dynowska	Elżbieta Ejdyś	Dariusz Kubiak	Janina Mikołajska, Maria Dynowska, Andrzej Rejowski, Anna Zalewska	P. Hanna Ciecierska; Czl. Grzegorz Fiedorowicz, Paweł Loro	
2009							
2012							Grzegorz Fiedorowicz
2016				Sylwia Okorska	Katarzyna Krawczyk	P. Hanna Ciecierska; Czl. Anna Bochenek, Dariusz Kubiak	
2019	Dariusz Kubiak	Anna Biedunkiewicz		Katarzyna Krawczyk	Ewa Sucharzewska	P. Hanna Ciecierska; Czl. Tadeusz Korniak, Paweł Loro	

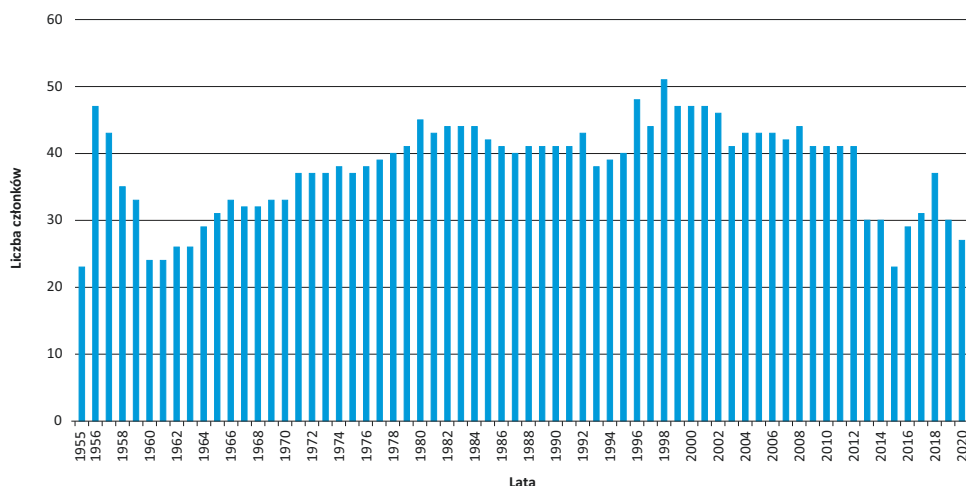
P., Przewodn. – Przewodniczący; **Czl.** – Członkowie; b.d. – brak danych

Przy Oddziale Olsztyńskim zostały utworzone i działały przez pewien czas następujące Sekcje:

Sekcja Fizjologiczna – założona 13 I 1968 r.; Przewodn. S. Grzesiuk, Sekretarz E. Sójka;

Sekcja Ekologiczna – założona 13 I 1968 r.; Przewodn. B. Polakowski, Sekretarz J. Dziedzic;

Sekcja Dendrologiczna – założona 25 III 1974 r.; Przewodn. A. Jutrzenka-Trzebiatowski, członkowie B. Polakowski, H. Uggła, T. Korniak, Z. Uggła (Ferczyńska), P. Stypiński, G. Nowak, J. Czaplą, J. Hutorowicz, Z. Endler, W. Pietraszewski.

Ryc. 10.12.1. Liczba członków Oddziału Olsztyńskiego PTB w poszczególnych latach

10.12.3. Działalność naukowa

Członkowie Oddziału Olsztyńskiego poprzez organizację licznych zjazdów, konferencji, wypraw naukowych i posiedzeń przyczynili się do intensywnej wymiany informacji w kraju i poza jego granicami. Oddział Olsztyński był gospodarzem trzech ogólnopolskich zjazdów PTB (Tab.10.12.2), które odbyły się w latach: 1959 (Anonim 1960; Ryc. 10.12.2), 1977 (Kaźmierczakowa, Piękoś-Mirkowa 1978; Ryc. 10.12.3) i 2013 (Biedunkiewicz, Dynowska 2013; Hołdyński i in. 2013; Ryc. 10.12.4; Tab. 10.12.2).

33. Zjazd PTB odbył się w dniach 16–19 września 1959 r. w gmachu Wyższej Szkoły Rolniczej i poświęcony był głównie zagadnieniom ewolucyjnym. W Zjeździe wzięło udział 300 uczestników, w tym gość z Rumunii – dr Emilian Topa (dyrektor Ogrodu Botanicznego w Cluj-Napoca). Obrady otworzył Prezes PTB, prof. Henryk Teleżyński.

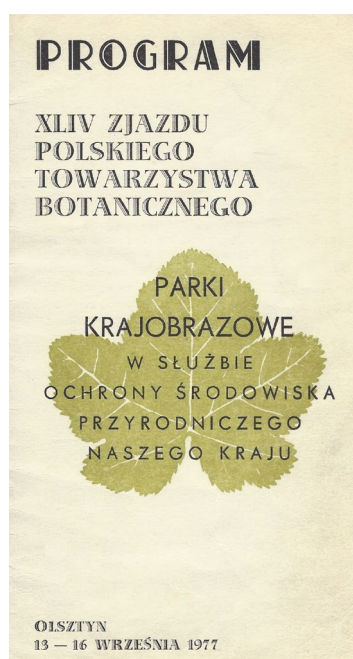

Ryc. 10.12.2. Członkowie Oddziału Olsztyńskiego podczas 33. Zjazdu PTB w Olsztynie – wrzesień 1959 r.; od lewej: B. Polakowski, H. Wojciechowska, J. Hutorowicz, D. Koterowa, H. Masłowska, K. Bijok (archiwum Katedry Botaniki i Ochrony Przyrody UWM)

Tabela 10.12.2. Zjazdy PTB zorganizowane przez Oddział Olsztyński w Olsztynie

Nr Zjazdu	Data i tytuł Zjazdu	Współorganizatorzy	Liczba			
			u.	ref.	post.	sesji terenowych
33	16–19 IX 1959	Wyższa Szkoła Rolnicza	300	32	0	5
44	13–16 IX 1977 <i>Parki Krajobrazowe w służbie ochrony środowiska przyrodniczego naszego kraju</i>	Akademia Rolniczo-Techniczna w Olsztynie	200	62	0	2
56	24–30 VI 2013 <i>Interdyscyplinarne i aplikacyjne znaczenie nauk botanicznych</i>	UWM w Olsztynie, Wydział Biologii i Biotechnologii, Wydział Kształtowania Środowiska i Rolnictwa	560	156	293	12

u. – uczestnicy; ref. – referaty; post. – postery

Ryc. 10.12.3. Program 44. Zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego w Olsztynie

Wykłady plenarne:

1. A. Paszewski – *Ewolucjonizm i darwinizm*,
2. M. Kostyniuk – *Z zagadnień morfologicznej ewolucji roślin*,
3. W. Gajewski – *Mechanizm ewolucji*,
4. S. Gumiński – *O biochemicznych aspektach ewolucji roślin*,
5. S. Krupko – *Użyteczność embriologii dla ustalenia ewolucyjnych linii rozwojowych okrytonasiennych*,
6. B. Szafran – *Ewolucja mszaków*,
7. J. Szweykowski – *Ewolucja wątrobowców*,
8. A. Skirgiełło – *Ewolucja grzybów*,
9. A. Krawiecowa – *Ewolucja glonów*.

Po zakończeniu obrad plenarnych rozpoczęto obrady w sekcjach: ogólnej, fitosocjologiczno-florystycznej i fizjologicznej. W trzecim i czwartym dniu odbyły się wycieczki naukowe:

1. po torfowiskach mazurskich (pod przewodnictwem prof. Z. Czubińskiego),
2. do Puszczy Piskiej – fitosocjologiczna (pod przewodnictwem prof. W. Matuszkiewicza),
3. do Puszczy Piskiej – mykologiczna (pod przewodnictwem doc. dr A. Skirgiełło),

4. do Puszczy Boreckiej (pod przewodnictwem dr B. Polakowskiego),
5. do Taborza (rezerwat „Sosna Taborska”).

44. Zjazd PTB odbył się w dniach 13–16 września 1977 r. i był dedykowany roli Parków Krajobrazowych w ochronie środowiska przyrodniczego Polski. Zjazd otworzył prof. dr Tadeusz Gorczyński, Prezes PTB. W trakcie Walnego Zgromadzenia wybrano nowy Zarząd, którego Prezesem został prof. Tomasz Wodzicki.

Referaty inauguracyjne:

1. T. Szczęsny – *Współczesne tendencje w ochronie środowiska przyrodniczego*,
2. S. Kozłowski – *Parki krajobrazowe w Polsce*.

Obrady prowadzono w sekcjach: Geobotaniki, Florystyki i Systematyki Roślin, Anatomii, Cytologii i Embriologii Roślin oraz Fizjologii i Biochemii Roślin. Obrady Sekcji Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej zdominowały referaty dotyczące Mazurskiego Parku Krajobrazowego, wygłoszone przez gospodarzy Zjazdu (AR-T Olsztyn):

1. B. Polakowski – *Zarys stosunków geobotanicznych Mazurskiego Parku Krajobrazowego*,
2. A. Jutrzenka-Trzebiatowski – *Zespoły leśne Mazurskiego Parku Krajobrazowego*,
3. H. Chudyba – *Plankton roślinny jezior Mazurskiego Parku Krajobrazowego*,
4. J. Dziedzic – *Wstępna charakterystyka szaty roślinnej jezior Mazurskiego Parku Krajobrazowego*,
5. W. Pietraszewski – *Zespoły roślinne użytków zielonych Mazurskiego Parku Krajobrazowego*,
6. T. Korniak – *Zespoły synantropijne Mazurskiego Parku Krajobrazowego*.

Sesje terenowe:

1. Mazurski Park Krajobrazowy (15 września 1977 r., pod przewodnictwem dr A. Jutrzenki-Trzebiatowskiego). Motywem przewodnim wycieczki do MPK było nie tylko zapoznanie się z florą i roślinnością oraz walorami przyrodniczymi tego obszaru, ale także możliwość przedyskutowania bezpośrednio w terenie szeregu zagadnień związanych ze stosunkowo młodą wówczas formą ochrony, jaką stanowiły parki krajobrazowe);
2. Lasy Taborskie i Wzgórza Dylewskie (16 września 1977 r., pod przewodnictwem dr A. Jutrzenki-Trzebiatowskiego).

Trasy obu wycieczek obejmowały ponadto interesujące obiekty starej architektury (zabytkowa cerkiew w Wojnowicach, skansen budownictwa regionalnego w Olsztynku) i historyczne miejsca pamięci (pomnik i muzeum bitwy pod Grunwaldem).

56. Zjazd PTB odbył się w dniach 24–27 czerwca 2013 r. w budynkach Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie (Centrum Konferencyjno-Szkoleniowe UWM) pod hasłem *Interdyscyplinarne i aplikacyjne znaczenie nauk botanicznych*. W Zjeździe wzięło udział 560 uczestników z Polski oraz goście z Czech, Litwy, Niemiec, Ukrainy, Węgier i Wielkiej Brytanii.

Referaty plenarne:

1. M.R. Davey – *Forty years of plant cell culture: basic investigations and applications*,
2. A. Zajac – *Aplikacyjna rola badań podstawowych w botanice*,
3. M. Latałowa – *Paleobotanika i filogeografia – interdyscyplinarne podstawy współczesnych koncepcji dotyczących refugium glacialnych i postglacialnej migracji drzew*,
4. J. Kargul, A. Jarzębińska, J. David, J. Olmos, T. Krupnik – *Zastosowanie fotosystemu I do produkcji wodoru jako czystego paliwa*.

W ramach sesji plenarnej odbyło się sympozjum jubileuszowe Oddziału Krakowskiego PTB pt. *Rok 2013 – Rokiem Jubileuszy Krakowskich Botaników*. Po zakończeniu obrad plenarnych rozpoczęto obrady w sekcjach, w czasie których obok referatów zaprezentowano również 293 postery. Okolicznościowe warsztaty terenowe odbyły się w dniach 24–30 czerwca 2013 r. Były to zarówno krótkie, kilkugodzinne wycieczki po Olsztynie i okolicy (Kudypy, Olsztynek), jak i dłuższe, jedno, dwu- i trzydniowe sesje terenowe (Ryc. 10.12.5, 10.12.6):

Ryc. 10.12.4. Członkowie Prezydium Zarządu Głównego PTB na uroczystym otwarciu 56. Zjazdu PTB w Olsztynie – Olsztyn, Centrum Konferencyjne, 28 VI 2013 r. (fot. J. Pająk)

1. Mchy i wątrobowce Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej widziane z wody i lądu (15 uczestników),
2. Założenia dworsko-parkowe Warmii i Mazur (23 uczestników),
3. Żuławy Wiślane (47 uczestników),
4. Porosty i grzyby wielkoowocnikowe na tle zbiorowisk leśnych południowej Warmii i Mazur (27 uczestników),
5. Wpływ człowieka na roślinność Pojezierza Mazurskiego w młodszym holocenie (21 uczestników),
6. Wielkoobszarowa ochrona przyrody na Suwalszczyźnie (39 uczestników),
7. Pojezierze Litewskie – ochrona przyrody w obszarze transgranicznym (51 uczestników).

W trakcie Zjazdu odbyło się również seminarium szkoleniowe pracowników Lasów Państwowych z RDLP w Olsztynie i Białymstoku, na temat zasięgów drzew i zarządzania w obszarach Natura 2000 (70 uczestników).

Działalność Oddziału Olsztyńskiego od samego początku nakierowana była na realizację wszystkich celów statutowych Towarzystwa, do których należy m.in. przyczynianie się do rozwoju nauk botanicznych i ochrony dziedzictwa przyrodniczego, upowszechnianie wiedzy botanicznej oraz podnoszenie poziomu naukowego członków Towarzystwa. Niezwykle ważną platformą wymiany wiedzy, doświadczeń i nowych idei, zarówno wewnątrz Oddziału jak i w kontaktach Oddziału ze środowiskami zewnętrznymi, były cykliczne posiedzenia naukowe i sesje terenowe, mające zazwyczaj charakter otwarty. Uczestniczyli w nich zarówno zrzeszeni członkowie Towarzystwa, jak i zaproszeni goście oraz wolni słuchacze, w tym studenci różnych kierunków. Pierwsze, historyczne posiedzenie naukowe członków Oddziału odbyło się 16 grudnia 1955 r., a jego najważniejszym punktem był wykład mgr Janusza Hutorowicza pt. *Porosty nadrzewne jako wskaźnik zdrowotności*. Do 2020 r. odbyło się łącznie 237 tego typu spotkań. Od 1986 r. odbyło się 68 spotkań na których wygłoszono 73 referaty.

Szereg konferencji naukowych i warsztatów terenowych zorganizowanych przez Oddział Olsztyński PTB w okresie od 1994 r. zestawiono w Tabeli 10.12.3. Do najważniejszych należy zaliczyć ogólnopolskie spotkania członków sekcji Towarzystwa: Sekcji Lichenologicznej – w latach 2002 (Osyczka, Stolarczyk 2002) i 2011, Fykologicznej – w 2003 r. (Kokociński, Messyasz 2003), Dendrologicznej – w 2004 r. i Mykologicznej – w 2009 r. (Dynowska, Ejdyś 2009; Ryc. 10.12.7).

Ryc. 10.12.5. Uczestnicy sesji terenowej zorganizowanej przez Oddział Olsztyński w ramach 56. Zjazdu PTB w Olsztynie – Wikno, 28 VI 2013 r. (fot. D. Kubiak)

Ryc. 10.12.6. Uczestnicy sesji terenowej pt. *Wielkoobszarowa ochrona przyrody na Suwalszczyźnie* zorganizowanej przez Oddział Olsztyński w ramach 56. Zjazdu PTB w Olsztynie (fot. A. Śliwińska-Wyrzychowska)

Ryc. 10.12.7. Uczestnicy sesji terenowej IV Ogólnopolskiego Sympozjum Mykologicznego *Interdyscyplinarny charakter mykologii* – Mazurski Park Krajobrazowy, 12 IX 2009 r. (fot. G. Fiedorowicz)

Ważnym aspektem aktywności Oddziału były działania na rzecz szeroko rozumianej ochrony przyrody. Działania te obejmowały m.in. wydawanie opinii i ekspertyz, projektowanie nowych obszarów chronionych oraz opracowywanie planów ich ochrony. Szczególną platformę do prezentowania merytorycznych opinii stanowiły Komisje i Komitety Naukowe PAN, Regionalne Rady Ochrony Przyrody, Rady Naukowe Parków Narodowych oraz Rady Naukowo-Społeczne Parków Krajobrazowych i Leśnych Kompleksów Promocyjnych, w których składach niejednokrotnie zasiadali członkowie Olsztyńskiego Oddziału PTB. Dzięki inicjatywie członków oddziału i osobistemu zaangażowaniu prof. Benona Polakowskiego (Polakowski 1973) w 1977 r. został powołany Mazurski Park Krajobrazowy (jako jeden z pierwszych w kraju parków krajobrazowych). Powstało też wiele nowych rezerwatów przyrody. Szczególnie ważne były prace nad wytypowaniem i opisaniem obszarów chronionych w ramach programu Natura 2000, najmłodszej z form ochrony przyrody, wprowadzonej w 2004 r. w Polsce jako jeden z obowiązków związanych z przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej (Hołdyński 2010; Hołdyński, Krupa 2009; Hołdyński i in. 2014).

Z dużą aprobatą olsztyńskich botaników spotkała się inicjatywa prof. Zygmunta Czubińskiego (1964 r.) dotycząca opieki Towarzystwa nad wybranymi rezerwatami przyrody (Mirek 1986d). Warto podkreślić, że tego typu działania prowadzono w Oddziale już wcześniej, bowiem od 1956 r. objęto nimi rezerwat „Lenki”. W kolejnych latach doradztwem naukowym i pracami pielęgnacyjnymi objęto ponadto następujące rezerваты: „Jezioro Łuknajno” – od 1982 r., „Jezioro Tyrsko” – od 1986 r., „Lisunie” – od 1987 r. i „Borki” – od 1990 r. W Oddziale Olsztyńskim prowadzono również intensywne badania nad stanem zachowania starych parków i zabytkowych drzewostanów. Działania te były po części odpowiedzią na przygotowaną przez Sekcję Dendrologiczną Towarzystwa uchwałę „W sprawie ochrony parków wiejskich”, podjętą na zjeździe PTB w Szczecinie w 1958 r. (Mirek 1986d).

Działania na rzecz ochrony przyrody prowadzono we współpracy z jednostkami administracji państwowej i samorządowej oraz licznymi organizacjami społecznymi, na szczeblu zarówno regionalnym jak i ogólnokrajowym (Instytut Ochrony Środowiska w Warszawie, Mazurski Park Krajobrazowy, Liga Ochrony Przyrody – Zarząd Wojewódzki w Olsztynie, Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie – Dział Przyrody, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie, Wojewódzki Konserwator Przyrody w Olsztynie, Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska, a w szczególności Lasy Państwowe).

Tabela 10.12.3. Zorganizowane lub współorganizowane przez Oddział Olsztyński PTB konferencje, sympozja i warsztaty naukowe

Data	Tytuł	Miejsce	Współorganizatorzy	Liczba uczestników /wystąpień
Zjazdy różnych Sekcji Polskiego Towarzystwa Botanicznego				
9–14 IX 2002	XVI Zjazd Lichenologów Polskich <i>Zagrożone gatunki porostów (grzybów zlichenizowanych) – ekologia, przyczyny zagrożeń, problemy ochrony</i>	Kalbarnia koło Ostródy (Ośrodek Inter-Piast). Sesje terenowe w Parku Krajobrazowym Wzgórz Dylewskich	Katera Botaniki i Ochrony Przyrody oraz Zakład Mykologii UWM, Sekcja Lichenologiczna PTB	27 uczestników (w tym 1 zagraniczny); 6 referatów i 8 plakatów
15–18 V 2003	Międzynarodowe Sympozjum Fykologiczne/XXII Sympozjum Sekcji Fykologicznej PTB <i>Glony a stan biologii wód. Zagrożenie czy sprzymierzeńcy?</i>	Olsztyn/Mierki. Wycieczka: Malbork, Kanał Elbląski	Katedra Botaniki i Ochrony Przyrody UWM	110 uczestników (w tym 20 z Czech, Rosji, Litwy, Ukrainy, Węgier, Rumunii, Finlandii, Francji, USA)
28–29 V 2004	Zjazd Sekcji Dendrologicznej PTB <i>Drzewo w krajobrazie kształtowanym przez człowieka.</i>	Olsztyn. Leśne Arboretum Warmii i Mazur w Kudypach, powierzchnie doświadczalne Mortzfelda w Rezerwacie „Las Warmiński”, kompleks parkowo-pałacowy w Dylewie i Bednarce oraz Park Krajobrazowy Wzgórz Dylewskich	Sekcja Dendrologiczna PTB, Katedra Botaniki i Ochrony Przyrody UWM w Olsztynie przy współpracy z: RDLP w Olsztynie i Nadleśnictwem Kudypy	85 uczestników, 39 wystąpień
6–11 VII 2008	9 th ISSS Conference on Seed Biology	Olsztyn	–	87 referatów
7–11 IX 2008	Międzynarodowy Kongres Biochemii i Biologii Komórki	Olsztyn	Sekcja Struktury i Rozwoju Roślin PTB	750 uczestników, 117 referatów, 800 posterów
10–12 IX 2009	IV Ogólnopolskie Sympozjum Mykologiczne <i>Interdyscyplinarny charakter mykologii; Zorganizowane w 40-rocznicę utworzenia Królestwa Mycota 1969–2009</i>	Olsztyn/Krutyń (Mazurski Park Krajobrazowy)	Sekcja Mykologiczna PTB, Katedra Mykologii UWM w Olsztynie	50 uczestników; 25 referatów, 18 posterów
5–9 IX 2011	XXV Zjazd Lichenologów Polskich <i>Porosty w przestrzeni geograficznej, przyrodniczej i kulturowej</i>	Lidzbark Warmiński/ Medyny	Sekcja Lichenologiczna PTB, Katedra Mykologii oraz Katedra Botaniki i Ochrony Przyrody UWM w Olsztynie, Nadl. Wichrowo	29 uczestników (w tym 1 z zagranicy); 12 referatów, 7 posterów
Pozostałe Konferencje i Sympozja Naukowe				
28–29 VI 1994	XVII Krajowa Konferencja Naukowa <i>Przyczyny i źródła zachwaszczenia pól uprawnych</i>	Bęsia	Katedra Botaniki AR-T w Olsztynie	48 uczestników, 23 referaty
21–23 X 1998	Konferencja Naukowa <i>Szata Roślinna Pojezierzy Wschodnio-bałtyckich i krain sąsiednich oraz problemy jej ochrony</i>	Zalesie koło Olsztyna		50 uczestników

Tabela 10.12.3. Zorganizowane lub współorganizowane przez Oddział Olsztyński PTB konferencje, sympozja i warsztaty naukowe (cd.)

Data	Tytuł	Miejsce	Współorganizatorzy	Liczba uczestników /wystąpień
8–10 VII 2004	XXVIII Krajowa Konferencja Naukowa w ramach cyklu <i>Rejonizacja chwastów segetalnych w Polsce</i> <i>Sukcesja wtórna roślinności na gruntach porolnych</i>	Olsztyn	Katedra Botaniki i Ochrony Przyrody UWM	80 uczestników, 36 wystąpień
17 XI 2010	Konferencja Ochrony Różnorodności Biologicznej na Obszarze Województwa Warmińsko-Mazurskiego <i>I Ty jesteś bioróżnorodnością</i>	Olsztyn	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Olsztynie, Wydział Biologii UWM w Olsztynie	80 uczestników, 15 referatów, 12 posterów
15–20 VII 2012	Warsztaty terenowe <i>Flora i roślinność północnej Polski</i>	Olsztyn–Krutychy	Katedra Botaniki i Ochrony Przyrody UWM, Francuskie Towarzystwo Botaniczne	22 uczestników
10–11 VII 2014	Warsztaty terenowe <i>Rośliny lecznicze wczoraj i dziś</i>	Podlaski Ogród Ziołowy, Koryciny oraz Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu	–	48 uczestników
9–10 VII 2015	Warsztaty terenowe <i>Ogrody ziołowe</i>	Koryciny, Ciechanowiec	Katedra Botaniki UWM	25 uczestników, 25 referatów
18 VI 2016	Warsztaty terenowe <i>Dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe gminy Reszel</i>	Łężany, Reszel, Święta Lipka, Bezlągki	Wydział Biologii i Biotechnologii UWM	28 uczestników, 4 referaty

Równie ważnym aspektem działalności olsztyńskich botaników było upowszechnianie wiedzy botanicznej, mykologicznej i lichenologicznej. Pod patronatem Towarzystwa zorganizowano na przestrzeni lat niezliczoną liczbę kursów, warsztatów, prelekcji, wystaw oraz konkursów dla dzieci i młodzieży. Członkowie towarzystwa współuczestniczyli praktycznie we wszystkich projektach edukacyjnych związanych z szeroko rozumianą botaniką, takich jak: Fascination of Plants Day, Olsztyńskie Dni Nauki i Sztuki, Noc Biologów, Dzień Biologii i Biotechnologii. Patronatem Towarzystwa objęto m.in. działalność Studenckich Kół Naukowych (Studenckie Koło Naukowe Botaników, Studenckie Koło Naukowe Mykologów) i Olimpiad Biologicznych.

Na uwagę zasługuje fakt, że członkowie Oddziału Olsztyńskiego współpracują z wieloma krajowymi i międzynarodowymi stowarzyszeniami i organizacjami naukowymi (Galera, Mikuła 2009). W ostatnich kilku latach były to m.in.: British Lichen Society, Europejskie Stowarzyszenie Roślin Strączkowych, Miejski Szpital Zespolony w Olsztynie, Nordic Lichen Society, Polski Związek Działkowców, Polskie Towarzystwo Biochemiczne, Polskie Towarzystwo Biologii Eksperymentalnej Roślin, Polskie Towarzystwo Biologii Komórki, Polskie Towarzystwo Dermatologiczne, Polskie Towarzystwo Fitopatologiczne, Polskie Towarzystwo Genetyczne, Polskie Towarzystwo Histochemików i Cytochemików, Polskie Towarzystwo Hydrobiologiczne, Polskie Towarzystwo Lekarskie, Polskie Towarzystwo Limnologiczne, Polskie Towarzystwo Mikrobiologiczne, Polskie Towarzystwo Nauk Ogrodniczych, Polskie Towarzystwo Parazytologiczne, Polskie Towarzystwo Przyrodników im. M. Kopernika, Pszczelnicze Towarzystwo Naukowe, Samodzielny Publiczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc w Olsztynie, Szpital MSWiA w Olsztynie oraz Warmińsko-Mazurska Izba Pielęgniarek i Położnych.

10.12.4. Szczególne osiągnięcia Oddziału na przestrzeni ostatnich 35 lat

Działalność wydawnicza Oddziału Olsztyńskiego PTB obejmuje m.in. cztery okolicznościowe roczniki czasopisma *Acta Botanica Warmiae et Masuriae*, wydawane w latach 2001–2007 przez Katedrę Botaniki i Ochrony Przyrody Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Współpraca botaników olsztyńskich z Zakładem Biologii Antarktyki PAN zaowocowała ich udziałem w Wyprawach Naukowych PAN do Polskiej Stacji Antarktycznej im. H. Arctowskiego na Wyspie Króla Jerzego w archipelagu Szetlandów Południowych: dr Pawła Loro (XX, XXVI i XXX wyprawa) i prof. Ireny Giełwanowskiej (XXIV i XXVI wyprawa). XXVI Wyprawa Naukowa (tzw. olsztyńska), zorganizowana została dzięki licznemu wsparciu botaników Oddziału Olsztyńskiego PTB. W wyprawie tej uczestniczyli: Irena Giełwanowska, Czesław Hołdyński, Włodzimierz Pisarek i Paweł Loro (kierownik wyprawy) (Giełwanowska i in. 2013).

Zespół pod kierownictwem dr hab. Hanny Ciecierskiej opracował dla Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska w Polsce metodę oceny stanu ekologicznego jezior na podstawie makrofitów, w ramach wdrażania w Polsce europejskiej Dyrektywy Wodnej (2000 r.). Metoda ta została wdrożona do rutynowych badań monitoringowych jezior Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r.

Na szczególne podkreślenie zasługuje zaangażowanie członków Oddziału Olsztyńskiego na rzecz Zarządu Głównego PTB oraz kilku jego sekcji tematycznych. W latach 1983–1989 funkcję Prezesa Towarzystwa sprawował prof. Benon Polakowski. Członkiem Prezydium Zarządu Głównego od 2010 r. jest prof. Czesław Hołdyński (wiceprezes PTB trzech kadencji; Członek Prezydium odpowiedzialny za upowszechnianie wiedzy botanicznej w latach 2013–2016). Przewodniczącą Komisji Rewizyjnej przy Zarządzie Głównym PTB w latach 2001–2007 oraz Przewodniczącą Sekcji Mykologicznej PTB w latach 2007–2010 była prof. Maria Dynowska.

10.12.5. Podsumowanie

Na przestrzeni 67 lat istnienia Oddziału PTB w Olsztynie jego członkowie angażowali się w równej mierze w działalność na rzecz Towarzystwa, jak i lokalnych środowisk i społeczności na Warmii i Mazurach. Działalność ta została doceniona przez Walne Zgromadzenie Delegatów PTB. Zaszczytny tytuł członka honorowego Towarzystwa otrzymało z rąk tego gremium trzech olsztyńskich botaników: prof. Tadeusz Młynek – w 1972 r. (Majewski, Mirek 1994), prof. Benon Polakowski – w 1998 r. oraz prof. Maria Dynowska – w 2013 r. Medal im. Prof. Z. Czubińskiego, przyznawany autorom wybitnych prac naukowych, mających charakter regionalnych monografii geobotanicznych, przyznano w 2013 r. dr Annie Zalewskiej za dzieło *Ecology of Lichens of the Puszcza Borecka Forest (NE Poland)* wydane w 2012 r. przez Instytut Botaniki im. W. Szafera Polskiej Akademii Nauk w Krakowie.

Działalność Oddziału Olsztyńskiego Towarzystwa wywarła duży wpływ na kształtowanie się i rozwój szeroko rozumianych badań botanicznych, ochrony przyrody oraz popularyzacji wiedzy i nauki, zarówno w Olsztynie, jak i całym regionie warmińsko-mazurskim. Stanowisko Oddziału w kluczowych dla lokalnej przyrody kwestiach było z uwagą śledzone przez organy administracji publicznej i organizacje pozarządowe. Spośród wielu wyróżnień jakie spotkały jego członków ze strony lokalnej społeczności warto wspomnieć ustawienie w 2013 r. w rezerwacie przyrody „Las Warmiński” głazu upamiętniającego postać prof. Benona Polakowskiego. Inicjatorem akcji był Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Olsztynie, a uroczyste odsłonięcie obelisku odbyło się podczas 56. Ogólnopolskiego Zjazdu PTB w Olsztynie. Jednocześnie, ustanowionemu w 1982 r. rezerwatowi nadano imię prof. B. Polakowskiego.